

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Газета 1966 йил 1 июлдан чика бошлаган

№ 41 (9.538) 2001 йил 9 апрель, душанба

Сотувда эркин нархда

ПОЙТАХТНИНГ БИР КУНИ

Янгиликлар, воқеалар

ҚИСКА

□ **ОНАЛАР** ва болалар соғлигини асраш, уларга моддий-маънавий қўмак беришни ўзига дастуруламал қилган пойтахтимиздаги репродуктив «Саломатлик» марказига БМТнинг Аҳолишунослик жамғармаси томонидан зарур бўлган тиббий анжом — ультратовуш аппарати топширилди.

□ **ЁШЛАРГА** ҳуқуқий билимини синфдан ташқари бериш мақсадида пойтахтимиз мактабларида тахсил олаётган бир гуруҳ ўқувчилар Олий Мажлисга ташриф буюришда ва Олий Мажлис депутатлари билан ҳуқуқ ҳамда буюр масалалари борасида давра суҳбати ўтказилди.

□ **ТОШКЕНТ** Педагогика коллежида ўтказилган тадбирга кўп йиллар мазкур илм даргоҳида самарали меҳнат қилган, ҳозирда қариллик гаштини сураётган ўқитувчилар тақдир этилди ва тадбир мутасаддиларининг совгалари билан тақдирланди.

□ **МИРЗО** Улугбек туманидаги Йўлдош Охунбобоев

номли маҳалла ёшлари иштирокида «Гивандлик иллоти ва унга қарши кураш» мавзусида анжуман ўтказилиб, унда маҳалла фаолларидан ташқари туман ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар вакиллари ҳам қатнашди.

□ **АКАДЕМИК** Восит Воҳидов номидаги Жаррохлик марказида АҚШ ҳамда Европанинг бир қанча ривожланган мамлакатлари жарроҳ шифокорлари иштирокида «Урта Осиё тиббиётини замонавий асбоб-ускуналардан фойдаланиш» мавзусида халқаро анжуман бўлиб ўтди.

□ **ЖАХОН** иқтисодиёти ва дипломатия университетини талабалар иштирокида ҳуқуқий мавзуда ўтказилган конференция суд ислохотлари масалаларига бағишланди.

□ **ЮНУСОБОД** туманидаги «Ал-Самандар» фирмасида шу кунгача бажарилган ишлар ва келгусида қилиниши лозим бўлган вазифаларга бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди.

□ **СОБИР** Раҳимов туманидаги Талабалар шаҳарчасида ҳар ҳафтининг жума кунлари пойтахтимиздаги олий ўқув юрлари талабалари иштирокида «Жума оқшоми» деб номланган тадбир ўтказилади. Бу сафарги тадбирни Мирзо Улугбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети талабалари ўтказишди.

□ **АКМАЛ ИКРОМОВ** туманидаги «Қорйўғди» маҳалласида аҳолига хизмат қилиш учун ҳар томонлама қўлай ва замонавий бўлган янги гузар фойдаланишга топширилди.

□ **ХАМЗА** туманидаги «Тарновбоши» маҳалласида истиқомат қилаётган 13 дан зиёд турли миллат вакиллари иштирокида уруш ва меҳнат фахрийлари учун меҳр-муруват тадбири ўтказилди. Шунингдек эзгулик билан йўғрилган бундай тадбирлар Юнусобод туманидаги «Умид» маҳалласида ҳам бўлиб ўтди. Тадбирда қатнашган уруш ва меҳнат фахрийларига совғалар тақдим этилди.

□ **ЖАР** спорт мажмуида ёшлар ўртасида ўтказилган бокс бўйича Ўзбекистон биринчилиги мусобақалари ниҳоясига етди. Эндиликда голиблар Озарбайжоннинг Боку шаҳрида бўладиган Жаҳон биринчилиги Кубогида қатнашадилар.

БУГУН

буюк Соҳибқирон, миллатимиз салоҳияти ва шавкати бўлиш Амир Темур таваллудига 665 йил тўладиган баҳор айёмининг ушбу файзли кунинда Ўзбекистон телерадиокорпорацияси мақомчилар ансамбли ижросида оҳиста таралган мумтоз ашула ва куйлар эртаклабонак ҳамшаҳарларимиз ва пойтахтимиз меҳмонларини Амир Темур хиёбонидаги улуғ бобомиз ҳайкаллари пойига қорлай бошлади. Тез орада файзли хиёбон шаҳримиз жамоатчилиги вакиллари, талабалар, маҳаллалар фаоллари, оқсоқоллари — юртдошларимиз билан тўлди.

— Азиз ҳамшаҳарлар ва пойтахтимиз меҳмонлари, — деди жумладан тантанани очар экан Ўзбекистон Қаҳрамони, халқ шоири Абдулла Орипов, — бугун наинки Ўзбекистон, балки бутун ер юзи халқлари учун шодиёна кун. Улуғ бобомиз Амир Темурнинг таваллуд кунин билан барчангизни кутлаймиз. Мустақиллигимиз ушбу улуғ сиймони бор бўй-бастини билан бизга қайтариб берди...

Тадбирда сўзга чиққан Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Хайриддин Султонов, Амир Темур жамғармасининг раиси, академик Бўрибой Аҳмедов, темирўшунос олим Турғун Файзиев, Тошкент Давлат юридик институтининг 3-курс талабаси Навоий стипендианти Дилдора Хайитовалар улуғ зотнинг оламшумул ишларини таъкидлашиб, мамлакатимиз пойтахтида Амир Темур хотирасини улуғлаб ўрнатилган ҳайкал, Темирўйлар тарихи давлат музейининг барпо этилиши буюк Соҳибқиронга халқимиз эҳтироми ва меҳр-

Буюк Соҳибқирон бобомизга эҳтиром

муҳаббатининг амалий ифодаси бўлганлиги, бинобарин буюк бобомизнинг хайрли ишлари кейинги авлодлар учун ҳам дастуруламал бўлиб келаётганлигини қайд этишди.

Сўнг Амир Темур ҳайкали пойига шаҳар жамоатчилиги вакиллари, Амир Темур жамғармаси, «Маҳалла» жамғармасининг шаҳар бўлими ходимлари, ҳурматли оқсоқоллар, олий ўқув юртларининг талабалари гулчамбарлар қўйишди.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Ҳамидулло Кароматов иштирок этди.

Буюк саркарда ва давлат арбоби Амир Темур таваллудининг 665 йиллигига бағишланган тантаналар давом этди. Хусусан, Амир Темур хиёбонида Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг ўн йиллиги ва Соҳибқирон таваллудига бағишлаб «Қуролли кучларимиз — мустақиллик таянчи» мавзусида ҳарбий хизматга қақирлиувчи ёшлар иштирокида театрлаштирилган тадбир, Темирўйлар тарихи давлат музейида «Амир Темур — буюк давлат арбоби ва саркарда» мавзусида илмий-амалий анжуман, барча ўқув юртлари, маданият муассасалари, маданият ва истироҳат боғларида адабий-бадий кечалар, учрашувлар, сайиллар бўлиб ўтди.

Дилмурод ИСМАТОВ

СУРАТДА: тантаналардан лавҳа.

Сергей Любич олган сурат.

• (Машҳур саркарда, буюк давлат арбоби Амир Темур таваллудининг 665 йиллигига бағишланган махсус саҳифани газетанинг 3-бетига ўқийсиз).

ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИДА

Қонун ижроси муҳокама қилинди

Тошкент шаҳар ҳокимлигида «Давлат тили ҳақида»ги Қонунни амалга ошириш шаҳар комиссиясининг мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисини шаҳар ҳокимининг ўринбосари Эркин Эрназаров олиб борди.

Унда сўзга чиққан ушбу комиссиянинг масъул котиби Эргаш Исмаилов шаҳар Қурилиш уюшмаси ва Суд тиббий-экспертиза бюросида қай йўсинда иш юритилаётгани буйича ўтказилган текширувлар нисбатида «Давлат тили ҳақида»ги Қонуннинг қандай

таъбиқ этилаётганини таҳлил қилди. Шунини айтиш керакки, шаҳар Қурилиш уюшмасининг турли қорхона, ташкилот, муассасалар билан хатлар, ёзишмалари тўлиқ давлат тилида эмас. Ташкилий техника воситаларини давлат тилига ўтказиш ишлари ҳам суст олиб борилаётган. Шаҳар Суд тиббий-экспертиза бюросида бу борада ахвол анча яхши бўлса-да, айрим муаммо ва камчиликларнинг мавжудлиги қайд этилди.

Йиғилиш давомида туман

ҳокимликлари «Давлат тили ҳақида»ги Қонуннинг бажарилишига етарлича аҳамият бермаётгани, жумладан, айрим қўчаларнинг номлари ўзгарган бўлса-да ҳамон эски қўрсаткичлар мавжудлиги, баъзи қорхона, ташкилотларнинг пешлавахоналари ҳамон давлат тилида эмаслиги айтилиб, туманлардаги тил комиссиялари фаолиятини кенг йўлга қўйиш лозимлиги таъкидланди. Айрим янги номларни таъбиқ этиш юзасидан топонимик тақдирлар комиссияси муҳокамасига қўйилди.

АНЖУМАНЛАР

Кенгаш фаолиятига баҳо

Тошкент шаҳар ҳокимлигида Ўзбекистон Қизил Ярим Ой жамияти Тошкент шаҳар Кенгашининг XXII ҳисобот-сайлов конференцияси бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Қизил Ярим Ой жамияти Тошкент шаҳар Кенгашининг раиси Умида Мухамедова Кенгашининг 1998-2000 йиллардаги иш фаолияти юзасидан ҳисобот бериб, ўтган даврда амалга оширилган энг муҳим ишлар — жамиятнинг ташкилий жиҳатдан ривожла-

ниши ва мустақамланиши, фавқулодда вазиятларга тайёр туриш йўналиши, ўқувчилар ва ёшлар билан ишлаш, қидирув ва меҳр-шафқат фаолияти, халқаро ҳамкорлик алоқалари тўғрисида батафсил тўхталиб ўтди.

Жамоатчилик тафтиш хайъати томонидан шаҳар Кенгашининг ҳисобот даврида олиб борган фаолияти қониқарли деб топилди.

Маъруза юзасидан муҳока-

муассаса ва ташкилотлар вакиллари Тошкент шаҳар Кенгаши билан ҳамкорликда амалга оширилган ишлар тўғрисида тўхталиб, унинг ҳисобот давридаги фаолиятига қониқарли баҳо беришди.

Сўнг Кенгашининг биринчи ташкилий пленуми ҳам ўтказилиб, Умида Мухамедова янги муддатга шаҳар Кенгашининг раиси этиб сайланди, шунингдек раёсат аъзолари, тафтиш комиссияси раиси сайланди. (Ўз мухбиримиз).

XXI саҳоси

Барча манбалардан олинган сўнгги хабарлар

Мамлакатимизда

• Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов номига Карпатorti вилояти давлат маъмурияти раиси В. Балога ва вилоят кенгаши раиси И. Иванченкодан ушбу ўлкада 2001 йил март ойида юз берган тошқин туфайли зарар кўрган аҳолига қўрсатилган тезкор ёрдам учун самимий миннатдорчилик изҳор этилган телеграмма келди.

• Олий Мажлисининг Аграр, сув ҳўжалиги масалалари ва озиқ-овқат қўмитаси йиғилишида «Фермер ҳўжалиги тўғрисида»ги ва «Деҳқон ҳўжалиги тўғрисида»ги Қонунларнинг Бўхоро вилояти ҳамда республика Деҳқон ва фермер ҳўжаликлари уюшмаси томонидан қандай ижро этилаётганлиги масаласи қўриб чиқилди.

• Ўзбекистон Бадий академияси Марказий кўргазмалар залида Тошкент шаҳри ҳокимлиги билан ҳамкорликда «Буюк Соҳибқирон сиймоси ўзбек расмолари ижодида» мавзусидаги кўргазма очилди.

• Қамашада янги гишт заводи ишга тушди. Заводида 16 турдаги қурилиш материаллари ишлаб чиқарилмоқда.

• Бағдод туманидаги Мирзаобод қишлоғида қишлоқ врачлик пункти иш бошлади. У «Жаҳон банки»нинг соғломлаштириш лойиҳаси асосида ажратилган уч миллион сўмлик кредит ҳисобига олинган замонавий тиббий ускуналар билан жиҳозланди.

• Навоий вилоят ҳокимлигида журналист ва матбаачилар иштирокида мулоқот бўлиб ўтди. Унда вилоят оммавий ахборот воситалари ходимларининг кенгаши ташкил этилди.

• «Экосан» халқаро жамғармаси Оналар ва болалар йилида яна бир хайрли ишга қўл урди. «Экология ва саломатлик кунлари» ҳамда «Она ва бола» давлат дастури тўғрисидаги ҳукумат қарорларини бажариш мақсадида «Ёш оналар» республика кўрик-танловини ўтказиш режалаштирилди.

• Тошкентда Ўзбекистонда суд-ҳуқуқ ислохотида бағишланган икки кунлик конференция ўтказилди.

Жаҳонда

• **Бугун** ГФР канцлери Герхард Шрёдер ташриф билан Санкт-Петербургга келади. Бу ерда у Россия Федерацияси Президенти Владимир Путин билан учрашади. **Бугун ва эртага** улар навбатдаги Россия-Германия маслаҳатлашувларини ўтказишади.

• **Кеча** Жанубий Осетияда янги конституция лойиҳаси бўйича референдум ўтказилди. Грузия парламенти референдум ўтказилишини қоралади.

• Япония Бош вазир И. Мори ўзининг истеъфода мuddатидан илгари сайловлар бўлиб ўтади.

• **Кеча** Россия ва Беларусь иттиқоқининг раиси П. Бородинга айблов эълон қилинди. У АҚШдан Швейцарияга келтирилади.

• Ҳиндистонда Қорақалпоғистон Республикасининг «Қиз Минайм» фольклор гуруҳи катта муваффақият билан ўз концертларини берди.

• **Бугун** АҚШ Президенти Жорж Буш Тоғли Қорабўғ можароси юзасидан бу ерга ташриф билан келган Озарбайжон ва Арманистон Президентлари Ҳайдар Алиев ва Роберт Кочарянлар билан алоҳида учрашувлар ўтказишади.

• Сербия социалистик партиясининг марказий қўмитаси ўзининг янги раҳбарини сайлади. Партия раисининг ўринбосари Д. Юванович партиянинг янги раҳбари бўлди.

• **Кеча** Қоҳирада Миср Президенти Ҳусни Муборакнинг Фаластин муқториятининг раҳбари Ёсир Арофат билан музокаралари яна тикланди. Икки мамлакат раҳбарлари Яқин Шарқ масалаларини, шунингдек Ҳусни Муборакнинг АҚШга ташрифини муҳокама қилмоқдалар.

• Жанубий ва Шимолий Американинг 34 мамлакатини савдо вазирлари 2005 йилнинг январь ойи дастлабки кунларида эркин савдо тўғрисидаги битимини имзолаш ҳусусида келишиб олишди. Маълумки, эркин савдо ҳудуди 800 миллион аҳоли истиқомат қилаётган Жанубий ва Шимолий Американи бирлаштиради.

• Татаристон маъмурият республикада хориждан гўшт олиб келишни тақиқлади. Ушбу қарор оқсил касаллиги эпидемиясининг олдини олиш мақсадида берилган тавсия асосида қабул қилинди. Ҳозирги вақтда Татаристон республика аҳолисининг гўшт махсулотларига бўлган эҳтиёжини тўла қондирмоқда.

• Украина Президенти Леонид Кучма украин армиясининг 2015 йилгача контракт тизимига ўтиш концепциясини маъқуллади.

• Афғонистонда толиблар илгари хизмат қилган минглаб кишиларни ишдан бўшатиб, давлат департаменти, армия ва полицияни оммавий тозалашдан ўтказди.

• Италия полицияси таниқли террорчи Бин Лоден ҳамтоволаридан беш нафарини қўлга олди.

• **Кеча** Брюсселда жаҳонда энг йирик «Монреаль-2001» вино-спирт ичимликлари профессионаллари танлови очилди.

• Владимирда самовар ҳаваскорларининг жамияти рўйхатдан ўтказилди.

• Хитойнинг шимолидаги Шанси вилоятидаги қўмир шахтасида газ портлаши оқибатида 38 киши ҳалок бўлди ва яна 14 киши жараҳатланди.

ФУТБОЛ

«Пахтакор» чорак финалда

Март ойида Ўзбекистон миллий терма жамоасининг Германияда ўқув-машғулот йиғинларида қатнашганлиги ва унда «Пахтакор» жамоасининг бир неча етакчи ўйинчилари иштирок этганлиги туфайли Ўзбекистон кубоги 1/8 финалидаги «Пахтакор» — «Самарканд-Динамо» учрашуви бошқа кунга қолдирилган.

КЕЧА

«Пахтакор» марказий ўйинида ана шу қолдирилган учрашуви ўтказилди. Жамоалар галаба учун астойдил кураш олиб боришди. Лекин ишқибозлар фақат иккинчи бўлимдагина чиройли 4 та голнинг гувоҳи бўлишди. 57-дақиқада пахтакорчи Сергей Коселёв рақиблари дарвозасини ишғол қилган бўлса, орадан кўп

ўтмай самарқандлик Мухсин Мухаммадиев ҳам меъзбонлар дарвозасига жавоб голини йўллаб, ҳисобни тенглаштирди.

Аммо 66 ва 67-дақиқаларда тошкентликларнинг ёш умидли футболчиси Алексей Жданов «Самарканд-Динамо» дарвозасини икки бор аниқ нишонга ола билди ҳамда жамоасига чорак финалда қатнашиш ҳуқуқини инъом этувчи галабага муҳим ҳисса қўшди.

Нимчорак финалнинг қолган учрашувлари қўйидагича якунланганди: «Дўстлик» — «Хоразм» 5:0, «Сўғдиёна» — «Сурхон» 1:0, «Темирўйчи» — «Нефчи» 2:3, «Машъал» — «Қизилқум» 1:3, «Насаф» — «Навбахор» 3:0, «Трактор» — «Бўхоро» 1:2, «Андижон» — «Металлурги» 4:2.

Ақбар ЙЎЛДОШЕВ

Сени қуйлайман, азиз Тошкентим!

— Дарҳақиқат, мазкур танлов биринчи бор ўтказилди ва шу кунга қадар таниқли мутахассислардан иборат махсус комиссияга қўллаб-шарҳлар, куйлар тушмоқда ҳамда сингалган ва ёш ижрочиларнинг танловда иштирок этиш бўйича тақлифлари қабул қилинмоқда, шунингдек танлов устида яхши фикр-мулоҳазалар ҳам билдирилмоқда.

Айтиб ўтиш жоизки, Тошкент ҳақида қўшиқлар кўп, улар орасида халқнинг олқишига сазовор бўлган бастакор Ҳасан Беньяминовнинг 60- йиллардаги «Тошкент осмони», «Ялла» гуруҳи томонидан 70- йилларда ижро этилган Евгений Ширяевнинг «Тошкент — Шарқ юлдузи» ёки Мухриддин Холиқов ижросидаги «Тошкентим» қўшиқлари алоҳида ўрин тутди. Бироқ сир эмас, бугунги кун нафасида, мустақиллик руҳида қўшиқлар бор бўлса-да жуда оз, Тошкент ҳақида эса умуман йўқ деса бўлади.

— Сизнингча, Тошкент ҳақида қўшиқ қандай бўлиши керак?

— Умуман, танловда барча жанрдаги қўшиқлар билан иштирок этиш мумкин. Менинг фикримга келса, Тошкентга бағишланган қўшиқ маъна ҳаби тантанавор, миллий услубда ёзилган, симфоник оркестр билан ижро этиладиган бўлса дейман. Бундай қўшиқда шиддатли ритм, кучли миллат руҳи анграб турса, катта санъаткорлар Маъмуржон Узоқов, Комилжон Отаниёзов каби ҳофизларимизнинг ижро услубларига асосланган тўлиқ, йирик асар бўлса дейман.

— Танловга тақдим этилаётган қўшиқлар қайси жиҳатлари билан маъқул бўляпти, қайсилари эса қониқтирмайпти?

— Бизнинг бастакорлик мактабимиз жуда кучли десам адашмаган бўлардим ва бу фикримга биргина мисолнинг ўзи қифоя бўла олади, деб ўйлайман. Маълумки, шу кунгача Санкт-Петербург шаҳри, маънаси атоқли бастакоримиз Сулаймон Одаков асари асосида ижро этилиб келинади. Бундан ташқари Тожикистон Республикаси маънаси ҳам Ўзбекистон бастакорлари қаламига мансублигини эслатиб ўтиш ўринли. Демокримани, куй басталашда бизнинг таърихиямиз анча кўпроқ. Аммо яхши қўшиқ аввало яхши шеърга боғлиқ. Тошкентнинг ўтмиши, бугуни, келажиги руҳини муҳасаммаф ифодали оладиган ҳамда шу билан бирга гўзал мусиқа билан бойитилиб, кўтаринки руҳда ижро этиладиган қўшиқ яратилиши керак. Тўғри, Тошкент ҳақида туркум шеърли асарлар қўриб қилияпти, лекин ҳозир бир аниқ фикр билдириш эртароқ, чунки саралаш пайтигача ҳали бироз вақт бор, бу дегани танлов комиссиясига янги-янги тақлифлар тушяпти, айниқса ёшларимиздан, уларни синчиклаб ўрганишимиз шарт.

— Даровча, ёшларимиз ҳақида сўз очдингиз. Улар орасида кўпроқ қимларга их-

лосингиз тушган — ҳам мутахассис, ҳам тингловчи сифатида фикрингизни билдирсангиз?..

— Барча интилувчан ёшларга ихлосим баланд десам тўғри бўлади. Шундай бўлса, бугунги кунда кўпчилик каби қўшиқчи шоирлардан Мухаммад Юсуф, Мирпўлат Мирзо, бастакорлардан Дилором Омониллаева, Ойдин Абдуллаева, Алишер Расулов, Султонали Раҳматов, хонанда Юлдуз Усмонова ва Муассар Раззоқовларнинг ҳали очилмаган янги ижодий қирралари халқимизга кўп хизмат қилишдан умидворман. Танловга келса, унинг натижасида нафақат янги қўшиқ, янги номларнинг кашф этилиши сезилиб турибди.

— Бошқа танловлар билан қиёслаганда, Тошкентга бағишланган энг яхши қўшиқ танловида бир янги шарт бор — голиб топилган қўшиқ учун мукофот уч киши — шоир, бастакор ҳамда ижрочига баробар тақсимланар экан...

— Бу танловнинг моҳиятидан келиб чиқди — яъни у энг яхши шоир, бастакор ёки қўшиқчи аниқлашга эмас, энг яхши қўшиқларга бағишланган. Модомики шундай экан, голиб қўшиқнинг уч муаллифи — шоир, бастакор ва хонанда тенг равишда тақдирланиши чинакам адолатдан бўлади, деб ҳисоблайман.

Фурсатдан фойдаланиб, Тошкент ҳақида энг яхши қўшиқ танловининг мақсади ва шартлари устида яна бир бор тўхталиб ўтмоқчиман. Аввал айтиб ўтганимдек, мазкур танловни ўтказишдан мақсад — янги мусиқий ва бадий образларда мустақил Ўзбекистонни улуғлаш, Истиқлол йилларида республикамизда рўй берган туб ўзгаришларни Тошкент мисолида қўрсатиб қўйлаш, азим шаҳримизни дўстлик ва тинчлик тимсоли сифатида мадҳ этишдир. Унда иштирок этишга барча жанрдаги асарлари билан ҳам ҳаваскор, ҳам профессионал бастакор, санъаткор, шоирлар тақлиф қилинади. Танловда фақат янги ёзилган қўшиқлар билан қатнашиш мумкин — бу танловнинг биринчи ва асосий шарти ҳисобланади. Биринчи ўрин учун — 600 минг сўм, иккинчи ўрин учун 450 минг сўм, учинчи ўрин учун — 300 минг сўм ҳамда қўшимча иккита рағбатлантирувчи мукофот — 300 минг сўм миқдорда белгиланган. Қўшиқларнинг нота-қлавирлари ва ижрочи билан ёзилган фонограммалари Бастакорлар уюшмасига шу йил 10 июнгача тақдим этилиши зарур. Саралаш жараёни эса июн ойининг охирида ўтказилади. Танлов голибларининг концерти «Туркистон» саройида Мустақиллик байрами арафасида бўлиб ўтади. Ташкилотчи ва ҳомийлар номидан барча ижодкорларни мазкур танловда қатнашишга тақлиф қиламан...

Суҳбатни Тошкент шаҳар ҳокимлиги Матбуот хизмати ходими Ильемира ЗАЙНУТДИНОВА ёзиб олди.

Метронинг янги бекатлари

бири-биридан гўзал бўлади

Энг улуғ ва энг азиз байрамимиз — Мустақиллигимизнинг 10 йиллиги арафасида жуда кўплаб қурилишлар қаторида пойтахтимиз ҳамшаҳарларимизни хушнуд этадиган яна бир ноёб иншоот билан бойиди. Бу иншоот бугунги кунда бунёдкорлик ишлари жадаллик билан олиб борилаётган Тошкент метроси учинчи «Юнусобод» йўналишининг 6 та ер ости қасридир.

Ушбу йўналишнинг 6 та бири-биридан гўзал — «Мингўрик», «Абдулла Қодирий», «Минор», «Бодомзор», «Ҳабиб Абдуллаев» ҳамда «Юнус Ражабий» бекатларида бугун қурувчиларнинг меҳнат шижоати ҳар қачонгилан баланд. «Юнусобод» йўналишининг биринчи навбати саналмиш бу бекатларнинг ҳар бирида ўзига хос охириги юмушлар адо этилмоқда. Ана шу мақсадда «Тошметрокурлиш» бирлашмасининг 2000 нафарга яқин қурувчилари ва ёрдамчи пудратчи ташкилотларнинг бунёдкорлари куч-ғайрат сарфлашмоқда. Ва шунга яраша техника кучларидан унумли фойдаланилмоқда. Айни кунларда ер ости қасрининг 5 та бекатида пардозлаш, лойиҳа асосида безаш ишлари кўнгилдагидек олиб боришмоқда. Бугун энг масъулиятли участкалардан бири — «Юнус Ражабий» бекатидир. Ушбу бекатда ҳам қурилиш-тиклаш, ҳам пардозлаш ишлари кетма-кет бажаришмоқда.

— Бу участкамиз энг кўп меҳнат талаб

«Алис полимаст» масъулияти чекланган жамияти, «Сифатқурилиш» трести, «Газтехмонтаж» трести ва бошқа кўплаб ташкилотларнинг ишчи-ҳодимлари ўзларига бириктирилган ишларни сидқидилдан адо этишмоқда.

Метро қурилишининг штаби ҳам айнан шу бекатда жойлашган бўлиб ҳар чоршанба кунини штаб аъзолари йиғилишиб қилинган ишлар муҳокамасига тўхтайдилар, бажарилиши лозим бўлган юмушлар белгиланади, сифат масаласига эътибор қаратилади. Ана шундай тартибда ҳар бир иш режа асосида ҳамжиҳатликда бажаришмоқда. Бу эса муаммоларнинг ўз ўрнида ҳал этилишига муҳим ҳисса бўлмоқда.

Шу ўринда бир неча йилдан буён ҳамшаҳарларимизга қулайлик яратиш мақсадида эзгу ниятлар билан меҳнат қилаётган метрочиларнинг номларини ҳам айтиб ўтиш жоиздир. Айниқса бор тажрибасини ишга солаётган бригадир, Ўзбекистонда хизмат

қиладиган бекатлардан бири ҳисобланади, — дейди бош пудратчи «Тошметрокурлиш»нинг 2-қурилиш-монтаж бошқармаси бошқарувчиси Анатолий Криволапов. — Шу боис ҳам бу ерда энг илғор, метро қурилишида тажрибага эга бўлган 170 нафардан ортиқ қурувчи меҳнат қилмоқда. Ушбу бекатдан «Чилонзор» йўлининг «Амир Темур» бекатига ўтилади. Бу ердан қатнайдиغان йўловчилар оқими ҳисобга олиниб ўтиш майдончалари қулайлик туғдириш мақсадида анча кенг қилиб лойиҳалаштирилган. Асосий ишчи кучини мана шу бекатга ташланганлигининг боиси шунданки, вақт қисқа, бажарилиши лозим бўлган юмушлар эса етиб ортади. Бунинг туғри аниқлаган метро қурувчиларимиз ҳар бир қулай имкониятдан унумли фойдаланишга интилишмоқда. Насиб этса ҳамшаҳарларимиз яна 5-6 ой ўтган ушбу йўналишдаги метро хизматида баҳраманд бўлишиб, ўзгари яқин бўлади.

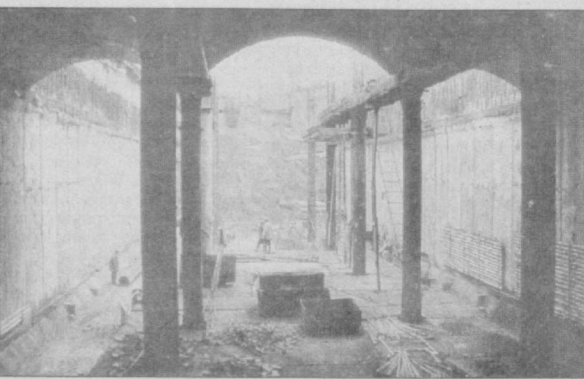
Шуни алоҳида айтиб ўтиш лозимки, бош пудратчиларга ёрдамга келган 250 нафарга яқин турли соҳа ҳодимлари ҳам бугун вақтдан, техникадан, қурилиш материалларидан унумли фойдаланишмоқда. Тошкент, Олмалиқ механизация бошқармалари,

қўрсатган қурувчи Қобил Гафоров, бригада сардори Ринат Ҳасанов, зенно бошқилари Рашид Сайфутдинов, Ҳабиб Хошимов, участка механиги Юрий Ли, пайвандчилар бригадир Сергей Муравьевларнинг меҳнатларини алоҳида таъкидлаш лозим. Уларнинг раҳбарлиги остида ишлаётган ҳар бир қурувчининг баракали меҳнати муваффақият билан тикланаётган ер ости қасри иншоотда ўз аксини топмоқда.

— Чиндан ҳам шундай, — дейди ушбу участка раҳбари Валерий Нарбут, — метро қурилишининг анча мураккаблигини ўз ич тажрибамдан яққол биламан. Шунинг учун ҳам ишчиларимизнинг айни кунлардаги ер ости ишларини жасорат десак муболага бўлмайди. Хуллас, барча сазъ-ҳаракатларимиз аҳолига қулайлик яратишга, борар манзилларига вақтида, қийналмастан етказишга, шаҳримизда транспорт ривожига ҳисса қўшишга қаратилган.

Хулоса қилиб айтганда, халқимизда «Тўйга тўёна билан» деган аjoyиб нақд бор. Бинобарин, метро қурувчиларнинг Истиқлолимизнинг улуғ тўйига ҳозирлаётган тўхфалари ҳам барчамиз учун арзирли тўёна бўлади.

Шарифа ИЛЁСОВА

СУРАТЛАРДА:
бригадир Ботир Дусоболов (чапдан иккинчи) бригада аъзолари билан; комплекс бригаданинг аҳил аъзолари иш вақтидан ҳам, дам олиш соатидан ҳам унумли фойдаланишмоқда; қурилиш майдонида.

Тоҳир Нигматуллин олган суратлар.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорига мувофиқ ўғлонларимизни Куролли Кучлар сафларига мuddатли ҳарбий ва муқобил хизматга қақирриш юмушлари бошланиб кетди. Бизнинг Тошкент шаҳар Мудофаа ишлари бошқармасининг бош-лиги Сирожиддин Холиқназаров билан суҳбатимиз баҳорги қақирриқнинг уюшқоқлик билан кўнгилдагидек ўтиши учун қандай тайёргарлик қўрилганлиги тўғрисида бўлди.

— Сирожиддин Мирзаҳамдамович, баҳорги қақирриқнинг режали асосда тартиб-ли равишда ўтиши маълум даражада кузги қақирриқнинг натижаларига ҳам боғлиқ албатта. Айтингчи, шаҳримизда ўтган йилги кузги қақирриқнинг натижалари қандай бўлди?

— Шунинг маъноси билан таъкидлашни иста-рдимки, ўтган йилги кузги қақирриқ пойтахт-нинг барча туман мудофаа ишлари бўлимлари томонидан қонқарли даражада ташкил этилди. Олдимизга қўйилган вазифалар юз фоизга бажарилди. Ўғлонлари-мизни юқори даражада ҳар-бий қисмлар — яъни, десантчи, чегарачи ва миллий хавфсиз-лик хизмати қисмларига жўна-тиш ишлари айниқса Мирзо Улугбек, Юнусобод, Шайхонто-хур, Яқкасарой ва Акмал Икро-мов туманларида фаол амалга оширилди. Демак, юқоридаги туманлар мактабларида бош-ланғич ҳарбий таълим, спорт ишлари яхши йўлга қўйилган, туман соғлиқни сақлаш бўли-лари ҳам намунали фаолият кўрсатишган.

Кузги қақирриқнинг яна бир ўзига хос томо-ни шундан иборат бўлдики, унда шароити оғир оилалар фарзандлари, касалликка чалинган ўсмирларнинг бирортаси ҳам ҳарбий хизмат-га жалб этилмади. Натижада ўтган олти ой ичида бирорта ота-она ёки ҳарбий қисмлар-дан шикоятлар бўлмади — Куролли Кучлари-мизга қақирриқ сифатли ташкил қилиниб фа-қат бақувват ва соғлом йигитлар жўнатилди. Шундай бўлса-да айрим камчилик ва муаммо-лар ҳам йўқ эмас. Жумладан, туманларда қа-қирриқ комиссиясига келмайдиган, касал бола-лар етарликига топилади. Мавжуд тартиб-қоидага қўра соғлиғида нуқсонли бор болалар ҳастали-гига қараб муқобил хизматга олиниши ёки бутунлай захирага чиқарилиши мумкин. Яъни болалар комиссияга келса уларнинг ишлари-ни узиш-қесил ҳал қиламиз. Қўпича ота-она-лар келиб «Ўғлим касал, бир неча йилдан буён ҳисобда туради», дейиш билан чекланишади. Уларнинг касалларини текшириб қарор чиқар-ишимиз керак бўлганлиги сабабли, комиссия-га келмаётган ўсмирлар ишга қиролмай сар-сон бўлиб юришибди.

Шу борада ота-оналардан илтимосимиз — болаларининг касаллик тарихи қўчирмалари

ва бошқа ҳужжатларини олиб келсангиз улар-нинг ишларини адолатли ҳал қилиб берамиз. Баҳорги қақирриқга тайёргарликни ҳам кузги қақирриқ тугаши билан бошлаганмиз. Бу галги иш тамойилимиз ҳам қақирриқни уюшқ-оқлик билан ҳеч қандай шикоят-камчиликсиз ўтказишга интилишдир.

Қарор чиққунга қадар юқори даражадаги ҳарбий қисмларга борадиган ўсмирлар соғлиқ-лари текширилиб, лаборатория таҳлиллари-дан ўтказилди. Туманларда ҳар бир ҳодим, зобит уларнинг шахсий ишларини олиб, оила-

Ўғлонлар хизматга шайланмоқда

вий шароитлари, иш фаолиятларини ўрганиб чиқмоқда. Шунингдек, бошқа қақирриқчилар-нинг ҳам ошқозон, жигари, бўйрагини текши-риб, юракларини кардиограммадан ўтказган-миз. Кейинги пайтлардаги ҳайрли янгилик-лардан яна бири шундан иборатки, вазни 55 килограмм, бўйи 160 сантиметрдан паст бўлган болалар вақтинча хизматга қақиррилма-япти.

Бу гал қақирриқчиларнинг 80 фоизи юқори даражадаги қисмларга юборилиши сабабли та-лаб қаттиқ. Шу сабабдан қақирриқ олдидан ша-ҳар қақирриқ пунктига барча шифокорларни тўплаб пойтахт Соғлиқни сақлаш бош бошқ-армаси мутахассислари билан биргаликда кенгаш ўтказиб бирорта касал, оилавий ша-роити оғир бола туман комиссиясидан ўтмас-лиги тўғрисида тушунтириш бердик.

— Давлат ва жамоат ташкилотлари, ма-ҳаллалар билан алоқалар қандай йўлга қўйилган?

— Маҳаллалар, Ички Ишлар, Миллий хавф-сизлик хизмати, «Қамолот» ижтимоий ҳарака-ти билан ҳамкорлигимиз яхши йўлга қўйил-ган. Айниқса, «Ватанпарвар» ташкилоти билан икки йилдан буён алоқаларимиз жуда мустаҳ-кам. Биринчидан «Ватанпарвар»га юз фоиз та-

лабга жавоб берадиган болаларни ўқитишга берамиз. Кузги қақирриқдаги каби баҳорги қақирриқда ҳам «Ватанпарвар» ташкилоти ўсмирларни ҳайдовчилик, алоқачилик, унвучи-лар ҳарбий қисмларига механик-алоқачилар их-тисослиги бўйича тайёрлаб беради.

Муқобил хизмат борасида ҳам ижобий ўзга-ришлар татбиқ этилмоқда. Эндиликда муқобил хизматни ўтайдиган болалар фақат қурилиш соҳасида фаолият кўрсатишади. Бунда уларни аввал уч ой ўқув комбинатларида мутахассис сифатида тайёрлаб кейин қурилиш трестлари-га жўнатамиз. Ана шу мақсадда шаҳар ҳоким-лигида пойтахтдаги қурилиш ташкилотлари раҳбарларини йиғган ҳолда икки марта йиғи-лиш ўтказиб қанча ўрин кераклигини режалаш-тириб олдик. Энг муҳими, муқобил хизматни ўтовчилар мутахассис қурувчилар билан бара-вар машо олишади, ўзлари ҳам мутахассис даражасида ишлашади ва хизматдан кей-ин ҳам ўз иш жойларида қолишлари мумкин бўлади. Ўқув пайти ҳам хизмат мuddа-ти даврига ҳисобланади.

Ҳозир боланинг саломатли-ги яхши бўлса хоҳишига қараб — танқич, унвучи, десан-тчи, чегарачи қисмларида хиз-мат қилишни истаса шу қис-мларга жўнатялмиз. Биноба-рин, ўз олдига аниқ мақсад қўйган ўғлоннинг хизмати ҳам енгил кечади. Бундан ташқари Сувбойка Мудофаа вазири-нинг қақирриқ бўйича бўйруғига қўра, қақир-лишчи билим юрти, коллеж, техникум, лицей, олий ўқув юртида сиртки, кечки ва кундузги тартибда ўқишдан қатъи назар уларнинг ўқиш-ни битиргунларига қадар қақирриқ кечиктири-ладиган бўлди. Олий ўқув юр்தларининг тайёр-лов курсларига қирганлар, аспирантларга ҳам шундай ҳуқуқ берилди. «Умид» жағғармаси орқали хорижда ўқиб келган иқтидорли йигит-ларни эса йиғинга жалб этиб зобит унвони берилади.

Ҳозирги кунда қатъий жадвал тузилган бўлиб, шаҳримизнинг ҳар бир туманидан ота-оналарни фарзандлари хизмат қилаётган тур-ли вилоятлардаги қисмларга сафарини уюш-тириш режалаштирилмоқда. Бунда ота-оналар ҳокимлик вакиллари билан бирга фарзандла-рининг хизмат ва яшаш шароитларини ўз кўзла-ри билан қўриб, қисм командирлари билан мулоқотда бўлишларига имкон яратилади. Бу ишни ҳам, май ойидан бошлаймиз.

Бир сўз билан айтганда баҳорги қақирри-қни уюшқоқлик билан ўтказишга ҳаракат қила-миз.

Дилшод ИСРОИЛОВ суҳбатлашди.

САНОАТ

Илмий-техникавий ҳамкорлик

Кишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини ме-ханизациялаштириш ишига «Тошкент трактор заводи» ҳиссдор-лик жамияти машина-созлари ҳам ўз муно-сиб ҳиссаларини қўшиб келишмоқда.

Кишлоқ хўжалиги тех-никаларини тақомиллаш-тириш, янги хил агрегат-ларни ишлаб чиқаришда корхона Ўзбекистон киш-лоқ хўжалигини механизация-лаш ва электрлашти-риш илмий-техшириш институти билан ҳамкор-ликда иш кўрмоқда.

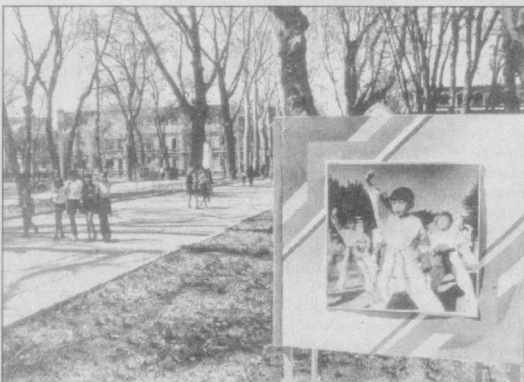
Кўп қаторли машина-лар тизимини яратиш йўлида қўрилаётган техни-кавий тадбирлар эса ўз ижобий самарасини бера бошлади. Илмий алоқа на-тижаси ўлароқ тўрт гилди-рақли тракторнинг турли хил бурилиш усули ўрга-нилди. Бу эса агрегатлар олдинги гилдирақлари-нинг юритмаси гидравлик чизмасини тайёрлаш им-конини берди.

Корхона тракторлари учун ишлатиладиган тех-ника мосламаларни тайёр-лаш учун махсус талабно-ма ҳужжати ҳозирланди. Ерга ишлов беришга хиз-мат қиладиган техника-ларнинг турли хил наму-налари нусхалари ҳам иш-лаб чиқилди ҳамда улар давлат синовидадан ўтказил-моқда.

Акбар АЛИЕВ

Гўзал пойтахтимиз баҳорнинг байрам кезла-рида янада гўзал ва мафтункор бўлди. Бунда «Тасвирий ойна» ижодий уюшмаси Тошкент бўли-мининг ҳам ўзига хос хизмати бор. Чунки ана шу бўлим ҳодимлари Тошкент кўчалари ва майдонларини ўзига хос стендлар ва паннолар билан безаш борасида ҳамшаҳарларимизга анчадан буён жуда ҳам таниш бўлиб қолганлар.

— Бу йил биз шаҳримиз марказини Наврўз айёмига безашнинг аввалги усулла-ридан воз кечишга қарор қилдик, — деб ҳикоя қила-ди «Тасвирий ойна» ижо-дий уюшмаси шаҳар бўли-мининг раиси Анвар Соли-жонов. — Биз биринчи мар-та замонавий Ўзбекистон ҳаётига бағишланган бай-рам фотокўргазмасини ташкил этдик. Ўз-ўзидан маълумки, унинг асосий мавзуи Наврўз ва баҳорга бағишланди. Бу кўргазмани байрам кезлари Амир Те-мур хиббонига келган тош-кентликлар қўриш шарафи-га муассар бўлиши. Унда-ги суратлар матнлар билан

Бу — ҳаммамизга фойда

кўпчилигимиз бу нарсасга аҳамият бермаслигимиз ҳам мумкин. Аммо бу нарса, албатта йўловчиларнинг асабига тегиши шубҳасиз. Кейин-ги пайтда қайдоқан ва чипта со-тувчилар фақат йўл ҳақини йиғиш билан овора бўлиб, автобус, трол-лейбус ва трамвайлар салонлари-нинг тозаллигига умуман эътибор бермай қўйганларини ҳар бир транспортда кузатиш мумкин бўлиб қолди.

Ахир охириги бекатларда вақти-

вақти билан транспорт ичига аҳамият бериш, унинг тозаллигини сақлашга аҳамият қаратиш мум-кин-дир. Бунинг устига транспорт-ларнинг ойналари йиллаб ювил-мас керак-ов. Бу нафақат йўлов-чилар кийими ифлос бўлишига, балки инсон соғлиғига ҳам салбий таъсир кўрсатиши барчага маълум.

Биз шунинг истардикки, эрта-тондан аҳоли хизматига чиқаёт-ган ҳар бир транспорт воситаси-

МАЪНАВИЯТ

Олдинда юмушлар бисёр

омухта қилинган эди. Бу нарсасуратлар ва матнлар тили билан ўзига хос ҳикоя-ядир. «Тасвирий ойна»нинг ўтган уч йил мобайнидаги фаолияти доимий равишда турадиган паннолардаги экспозицияларни янгилаш-дан иборат эди. Бу гал эса бошқача бўлди. Бинобарин, байрамона руҳдаги кўргаз-малар мавзуи ўзига хос тарзда тезлик билан киши-лар калбига етиб боради.

— Айтингчи, ўзига хос бу янгиликнинг уddаси-дан чиқишга эришилди-ми?

— Биз бундай ишга би-ринчи бор қўл урдик ва ўйлаيمانки, у ўзини тўла оқлади. Одамлар экспози-циялар билан жуда ҳам қизиқишди, суратлар ҳам ёрқин ва кўзга яққол ташла-надиган даражада эди. Шу ўринда бундай экспозиция-ларни яратишда иштирок этганларга — Тошкент ша-ҳар ҳокимлигига, шаҳар бош-рассоми Рафазл Юсуповга, суратшак Владимир Ковре-инга, «Инмедиа» қўшма кор-хонасига, «Рассом» бадий

комбинатига чин дилдан та-шаккур айтишни истар эдик. Улар билан биргалик-да, қўлни қўлга бериб иш-лашимиз туфайли аjoyиб натижага эришдик.

— Яна шунга ўхшаш кўргазмани қачон кўри-шимиз мумкин?

— Биз бундай ишга би-ринчи бор қўл урдик ва ўйлаيمانки, у ўзини тўла оқлади. Одамлар экспози-циялар билан жуда ҳам қизиқишди, суратлар ҳам ёрқин ва кўзга яққол ташла-надиган даражада эди. Шу ўринда бундай экспозиция-ларни яратишда иштирок этганларга — Тошкент ша-ҳар ҳокимлигига, шаҳар бош-рассоми Рафазл Юсуповга, суратшак Владимир Ковре-инга, «Инмедиа» қўшма кор-хонасига, «Рассом» бадий

— Дастлабки қўйган қадамимиз шунчалик ўзи-ни оқлаган экан, энди биз республикамиз мустақил-лигининг 10 йиллигига су-ратлар кўргазмасини яра-тишни режалаштирмоқда-миз. Демак энди нафақат Амир Темур хиббони, бал-ки одамлар ҳамма вақт гавжум бўладиган марказ-ий боғлар, қўчалар ҳам ана шундай равишда бе-залади. Ўйлашимизки, бундай суратлар кўргазмаси яна-да қизиқарли ва мафтун-кор бўлади. Чунки муайян тажрибага эгамиз, бундай ишни бажарадиган аҳил жамоамиз бор.

— «Тасвирий ойна» режаларида белгиланган

бундай тадбирлардан яна борми?

— Ҳа, албатта. Ўзбеки-стон Бадий академиясида ҳам алоҳида кўргазма таш-кил этилади. Бу ишда нафа-қат профессионал мусав-вирлар, балки хаваскорлар ҳам иштирок этишади. Бу

— Дастлабки қўйган қадамимиз шунчалик ўзи-ни оқлаган экан, энди биз республикамиз мустақил-лигининг 10 йиллигига су-ратлар кўргазмасини яра-тишни режалаштирмоқда-миз. Демак энди нафақат Амир Темур хиббони, бал-ки одамлар ҳамма вақт гавжум бўладиган марказ-ий боғлар, қўчалар ҳам ана шундай равишда бе-залади. Ўйлашимизки, бундай суратлар кўргазмаси яна-да қизиқарли ва мафтун-кор бўлади. Чунки муайян тажрибага эгамиз, бундай ишни бажарадиган аҳил жамоамиз бор.

— Дастлабки қўйган қадамимиз шунчалик ўзи-ни оқлаган экан, энди биз республикамиз мустақил-лигининг 10 йиллигига су-ратлар кўргазмасини яра-тишни режалаштирмоқда-миз. Демак энди нафақат Амир Темур хиббони, бал-ки одамлар ҳамма вақт гавжум бўладиган марказ-ий боғлар, қўчалар ҳам ана шундай равишда бе-залади. Ўйлашимизки, бундай суратлар кўргазмаси яна-да қизиқарли ва мафтун-кор бўлади. Чунки муайян тажрибага эгамиз, бундай ишни бажарадиган аҳил жамоамиз бор.

— «Тасвирий ойна» режаларида белгиланган

бундай тадбирлардан яна борми?

— Ҳа, албатта. Ўзбеки-стон Бадий академиясида ҳам алоҳида кўргазма таш-кил этилади. Бу ишда нафа-қат профессионал мусав-вирлар, балки хаваскорлар ҳам иштирок этишади. Бу

— Дастлабки қўйган қадамимиз шунчалик ўзи-ни оқлаган экан, энди биз республикамиз мустақил-лигининг 10 йиллигига су-ратлар кўргазмасини яра-тишни режалаштирмоқда-миз. Демак энди нафақат Амир Темур хиббони, бал-ки одамлар ҳамма вақт гавжум бўладиган марказ-ий боғлар, қўчалар ҳам ана шундай равишда бе-залади. Ўйлашимизки, бундай суратлар кўргазмаси яна-да қизиқарли ва мафтун-кор бўлади. Чунки муайян тажрибага эгамиз, бундай ишни бажарадиган аҳил жамоамиз бор.

— «Тасвирий ойна» режаларида белгиланган

бундай тадбирлардан яна борми?

— Ҳа, албатта. Ўзбеки-стон Бадий академиясида ҳам алоҳида кўргазма таш-кил этилади. Бу ишда нафа-қат профессионал мусав-вирлар, балки хаваскорлар ҳам иштирок этишади. Бу

**Бу дунёда халқимиз,
миллатимиз, Ўзбекис-
тонимиз бор экан,
Амир Темур номи
барҳаёт!**

Ислом КАРИМОВ

Соҳибқирон Амир Темур 1336 йил 9 апрелда (736 йил 25 Шаббон) Кеш (Шахрисабз) вилоятининг Хўжа Илғор қишлоғида дунёга келди. Унинг отаси амир Муҳаммад Тарағай барлос қабиласига мансуб беклардан бўлиб, онаси Бухоро фузалоларининг энг улуғи — садр ул-шарёна (шариат қонуналарини шарҳловчи)нинг қизи — Тегина Моҳ бегим эди. Амир Тарағайнинг тўрт ўғли ва икки қизи бўлиб, каттаси Темур, иккинчиси — Суюратмиш, учинчиси — Оламшайх, тўртинчиси — Жўки нўён; қизларнинг каттаси — Қутлуг Турхон. Ого ва кичиги — Шербийк Ого эди.

Амир Тарағай ўз замонасининг анъаналарига кўра, ёш Темурга от миниб, ов қилиш, хат-савод чиқариш ҳамда Ислом аҳкомларини ўргатувчи мураббийлар тайинлайди. Шунинг натижаси ўлароқ Темурни етти ёшидаёқ мадрасага ўқишга берадилар. У ўз она тилидан ташқари форс тилини ҳам билган. Тадқиқотлар шунини кўрсатдики, Амир Темур ўз замонасининг ўқимлиги ва ўқувли ҳукмдорларидан бўлган экан. Дарҳақиқат, Амир Темур мамлакатни ривожлантиришда илму фаннинг аҳамияти бекиёс эканлигини яхши тушунган ҳукмдор бўлиб, олиму ҳунармандларга эҳтиром билан қараган. Зотан, унинг ўзи ҳам тиббиёт, математика, фалакийёт, тарих ҳамда меъморчилик илмидан тузуккина хабардор бўлган. Шунингдек, у моҳир ахтаришчус. (Юлдузшунос) ҳам бўлган. Дарвоқе, Амир Темур билан юзма-юз ўтириб суҳбатлашиб шарафига мушарраф бўлган буюк араб файласуфи Ибн Халдуннинг таъкидлашича, Амир Темур турк, араб, форс халқлари тарихини чуқур ўрганган, диний, дунёвий ва фалсафий билимларнинг энг мураккаб жиҳатларига-ча яхши ўзлаштира олган зот экан.

Темур 16-18 ёшида қиличбозлик, найзбозлик санъатини моҳирона эгаллайди ва 20 ёшида эса абжир чавандоз бўлиб етишади. Амир Темур сиёсат майдонига кириб келган пайтда Мовароуннахр мўғуллар истибодиди остида эди. Амир Темур балогатга етгач, ватанини мўғул истибодидан халос қилиш йўллари қидира бошлади. Кўп ўтмай Темур отаси амир Тарағай билан бирга Мовароуннахр ҳукмдори амир Қозоғоннинг қабулида бўлади ва унинг мулозиматига ўтади. Амир Қозоғон навқирон Темурдаги гайрат ва буқилмас иродадан фойдаланиш мақсадида ўз набираси Ўлжой Туркони Оғони (амир Хусайннинг синглиси) Темурнинг никоҳига киритади.

1357 йили навбатдаги ўзаро жанглардан бирида Мўғулистон хони Туғлуқ Темур Булдой ўз қайночаси амир Қозоғонни ҳалок этади. Шундан сўнг Мовароуннахрда қудратли ҳукмдор қолмаганди. Мамлакатда сиёсий-ижтимоий тарқоқлик ҳукмрон эди. Чунончи, Кеш вилоятида Ҳожи Барлос, Хўжанд вилоятида Боязид Жалойир, Шибиргонда Муҳаммад Хўжа Опардий, Балх вилоятида амир Хусайн ибн Мусаллаб, Бадахшонда маҳаллий шоҳлар ва Хутталонда эса амир Кайхусрав ҳукмронлик қилардилар. Тарихчи Низомиддин Шомийнинг таъкидлашича, мазкур ҳукмдорлар орасида ҳамжиҳатлик йўқ эди.

Мўғулистон хони Туғлуқ Темурхон вафотидан сўнг унинг ўғли Илсёҳўжа Мовароуннахрдан қувиб чиқарилади. Бироқ, Илсёҳўжа 1365 йили Мўғулистондан катта қўшин тўплаб, Мовароуннахрга бостириб киради. Амир Темур ва амир Хусайн ўз қўшинлари билан Илсёҳўжага қарши курашадилар. Мазкур жанг ҳозирги Чиноз билан Тошкент оралиғида бўлиб, тарихга машҳур «лой жанги» бўлиб киргандир. Бу жанг пайтида қаттиқ жала ёғиб, ер сирганчқиб ва ёпишқоқ лой бўлиб, отлик учун ҳам, пиёда учун ҳам юриш қийинлашади. Амир Хусайннинг қатъиятсизлиги натижа-сида жангда душман ғолиб қилиб, амир Хусайн Балхга ва Амир Темур эса Амударё бўйлаб чеки-надилар. Илсёҳўжа қўшини Самарқандга қараб юради. Аммо, Самарқанд халқи сарбадорлар раҳбарлигида Илсёҳўжа қўшинини енгиб, Мовароуннахр ҳудудидан чиқиб кетишга мажбур қиладилар.

1366 йил баҳорда Амир Темур ва амир Хусайн Самарқанднинг Кониғил мавзесига келиб ўрнашиб сарбадорларнинг ғалабаларини табриқлаб, уларнинг раҳнаомларини ўз лашкароҳуларига таклиф қиладилар. Сарбадорларнинг бошиқлари лашкароҳга келганларида амир Хусайн уларни тутдириб қатлга буюради. Амир Темурнинг жон-бозлиги туфайли фақат Мавлонозодагина қатлдан омон қолади. Ушбу воқеадан сўнг Амир Темур билан амир Хусайн ўртасида ўнганмас низо вужудга келади. Амир Хусайн энди Амир Темурга нисбатан зимдан душманлик хатти-ҳаракатини бошлайди. Амир Хусайннинг қатъисият ниятини тушунган Амир Темур ундан илгарироқ жанг тараддудига киришади. 1370 йили Амир Темур ўзининг яхши қуролланган қўшини билан амир Хусайннинг қароргоҳи Балхни қамал қилади ва амир Хусайнни асирга олади. Амир Темур амир Хусайнни Хутталончи амир Кайхусравга топширади. У амир Хусайнни қатл қилади.

1

Машҳур саркарда, буюк давлат арбоби

1370 йил 6 майда қурултойнинг қарорига мувофиқ Амир Темур Мовароуннахр ҳукмдори сифатида тахтга ўтиради. Бироқ мамлакатда аҳвол оғир эди. Мовароуннахр ҳудуди ҳоли мўғул истилочиларидан батамом халос бўлмаган, қашшоқликка маҳкум этилган меҳнаткаш халқ оғир кунларни бошидан кечирмоқда эди. Амир Темур тахтга ўтиргач, биринчи ҳаракатни мамлакатни мўғул истилочиларидан озод қилиб, мустақил марказлашган давлатни барпо қилишга қаратди. Салтанатни бошқаришда янги ва мукамал тартиб ва қоидалар жорий қилди. Мовароуннахрда Кепакхон (1318-1326) томонидан жорий қилинган маъмурий туманларни сақлаб қолиб, мазкур туманларга янги мингбоши ва туманбошилар тайинлади.

1370 йиллардаёқ Амир Темур Самарқанд шаҳар деворини қурдиришга киришди. Шунингдек, кўрғон ва саройлар бино қилдириди. Бу қурилишлар — мўғуллар истилосидан 150 йил кейинги биринчи қурилишлар эди.

Амир Темур ҳаёти ва фаолиятида икки давр яққол кўзга ташланади. Биринчи давр 1370-1386 йилларни ўз ичига олади. Амир Темур бу даврда марказлашган мустақил давлат тўзиш йўлида курашди. Мовароуннахрни бирлаштиришдан манфаатдор бўлган турк ва тожик зодагонлари — оқ суяклар каби ижтимоий кучлар билан биргаликда ўрта аср ўзбошимча феодалларига марказлашиш ва бирлашишга зид ҳаракатларга, мамлакатни парчалатган ҳолатда сақлашга интилувчиларга, ўзаро урушларга ундовчиларга қарши кураш олиб борди. 1386 йилдан то умрининг охиригача ўз салтанатни муҳофазаси учун қўшни мамлакатлар билан жанг олиб борди. Соҳибқирон Амир Темур 1370 йилдан 1404 йилгача Хуросон, Эрон, Ироқ, Озарбайжон, Гуржистон, Арманистон, Ҳиндистон, Олтин Ўрда ва Туркия билан жанг қилиб, салтанат ҳудудини шарқда Хитой деворига қадар, шимолда Елеңга, Фарбда — Ўрта ер денгизига, Жанубда эса Миср чегараларига қадар кенгайтирди.

Инсоният тарихида бўлиб ўтган урушлар сабаби туб моҳиятини илмий асосда таҳлил қилинса барча ғиталликлар бирин-кетин ечили боради. Бинобарин, соҳибқирон Амир Темур яшаган давр, тарихий шароит ўзига ҳослиги билан ажралиб туради. У даврда шундай вазият устувор эдики, ё сен душманингни мағлуб этиб, салтанатинг қудратини оширасан ёки ганимларинг сени мажақлаб, давлатингни босиб оладилар. Табиийки, Амир Темур ҳам ўша давр фарзанди, ўшандай ижтимоий ҳаёт вакили, аниқроғи ўша замон ҳукмдорларидан бири эди.

Амир Темурнинг Тўхтамишхон билан муносабати ва унга қарши ҳарбий юришлари юқоридаги фикримизга яққол далил бўла олади. 1376 йили Оқ Ўрданинг ҳукмдори Ўрусхон Олтин Ўрдага қарши ҳарбий юриш қиладди. Мазкур юришда Манғишқоқ ҳокими Тўйхўжа Ўғлон жангда қатнашишдан бош тортади. Бундан ғазабланган Ўрусхон Тўйхўжага ўғлонни қатл қилдиради. Тўйхўжа Ўғлоннинг ёш ўғли Тўхтамишхон Амир Темур ҳузурига — Мовароуннахрга қочиб келади ва Соҳибқирондан сиёсий бошпана истаб, ўз хизматини таклиф этади. Амир Темур бу масаланинг моҳиятини атрофлича ўрганиб, Оқ Ўрдада ўз олами бўлишини назарда тутиб, Тўхтамишхонга катта қўшинини ҳамроҳ қилиб, Оқ Ўрда тахтини қўлга киритишни таъкидлаб жўнатади. Аммо, Тўхтамишхон Ўрусхоннинг катта ўғлидан енгилиб қайтади. 1376 йилнинг қиш фаслида Амир Темурнинг шахсан ўзи Тўхтамишхон билан бирга Оқ Ўрдага қарши жангга останади. Бироқ, совуқнинг заботига олиши туфайли жанг ҳаракатлари тўхтатилади. Фақат 1379 йилдагина Амир Темур Ўрусхонни енгиб, Оқ Ўрда тахтига Тўхтамишхонни ўтказди ва Ўрусхонни қатл қилдириб ўзи Самарқандга қайтади.

Аммо, Тўхтамишхон Оқ Ўрда хони бўлиб олгач, Амир Темурнинг умидларини пучга чиқарди. Тўхтамишхон дастлабки йилларда Темур томонидан берилган ҳар қандай ёрдамни бажонидил қабул қилар ва четдан қараганда ўз ҳомийсига миннатдор ва содиқдек кўринарди. Амалда эса сиёсий найрангбоз сифатида иш кўрарди. Оралдан бироз вақт ўтгач, мустақил сиёсат юргизиб, ҳатто валинесьмати Темурнинг манфаатларига зид келадиган ҳаракатларни ҳам бошлаб юборди. Аниқ-са, 1381 йилда Олтин Ўрда ҳукмдори Мамайни енгиб, Жўжи улусида ҳокимиятни қўлга киритгандан сўнг Олтин Ўрданинг қудратини ошириш ва унинг улғу давлатчилик сиёсатини қайта тиклаш учун ҳаракат қиладди.

1387 йилда Тўхтамишхон Мовароуннахрга талончилик ниятида бостириб киргандан сўнг, Темурда ҳам унга қарши жанг қилиш мажбурияти вужудга келади. Шарафилдин Али Яздийнинг ёзишича Тўхтамишхон 1388 йил охирида катта қўшин тўплаб, турк-мўғул қўшинларидан ташқари рус,

2

булғор, черкасалан, моқшир ва бошқирл халқларидан олинган аскарлардан махсус гуруҳлар тўзган. Тўхтамишхон қишда жангга отланиб, қўшиннинг бир қисmini Темур салтанатининг чегара шаҳари бўлиш Савронни қамал қилиш учун юбориб, иккинчи қисmini эса Арис дарёсининг Сирдарёга келиб қўйилдиган жойи яқинидаги Зернуқ қалъасига жўнатган. Темур Сирдарё яқинида Тўхтамишхон қўшинининг олдинги қисмлари билан тўқнашиб, уларни тор-мор қилиб, қолганларини дарёнинг нариги томонига қочишга мажбур қилган.

1389 йил баҳорда Амир Темур Оқ Ўрдага қўшин тортади ва Тўхтамишхон қўшини билан шу ерда учрашмоқчи бўлади. Бироқ, Тўхтамишхон Саврон қамалини ташлаб, қўшинини даштнинг ичкарасига олиб кириб кетади. Амир Темур Тўхтамишхон билан бўлажак жанг тараддудини кўриб бўлгач, 1390-1391 йилнинг қиш фаслида ҳарбий юришни бошлаган эди. У Самарқанддан чиқиб Тошкент томон йўл оларкан, қишни барча аскар билан Чиноз ёнида ўтказди. Шарафилдин Али Яздийнинг ёзишича, Амир Темур жанг олдида шайх Муслихиддин мақбарасини зиёрат қилиш учун Тошкентдан Хўжандга бориб, мақбарани тавафқ қиладди. 10000 кебек динор назр-ниёзини бергач, Тошкентга қайтиб келади. Амир Темур Тошкентда бетобланиб, 40 кун ётиб қолади. 1391 йил январининг иккинчи ярмида бирмунча соғайиб, жанг тараддудига тушади. Низомиддин Шомийнинг ёзишича, у барча яқин кишилари, қўшин амирларига катта совғалар улашган. Шундан сўнг Чўлпон мулк оғодан бошқа хотинлари ва маликаларини Самарқандга жўнатади-да, 1391 йил 22 январда Тошкентдан чиқиб Ўтрор томонга йўл олади. Амир Темур Ўтрор яқинидаги Қора Саман мавзегига етгандан унинг ҳузурига Тўхтамишхоннинг элчилари келади. Амир Темур Тўхтамишхон элчиларини яхши кутиб олишни буюради. Қабул маросимиде элчилар Амир Темурга кўплаб ҳадялар, шу жумладан бир лочин ва 9 та йўрта от тортиқ қилганлар, Амир Темур қабул расм - русумларини бузмаслик учун лочинни олиб қўлига қўндиргану лекин лочинга ҳатто қарамаган ҳам. Бу билан мазкур совғалар уни мутлақо қизиқтирмастлигини намойиш этади. Элчилар мулозимат билан тиз чўкиб, Тўхтамишхоннинг мактубини Амир Темурга топширадилар, мактубда Тўхтамишхон Амир Темур томонидан ўзига кўрсатилган яхшиликлари ва қилган марҳаматларини унутмаганлигини, Темурга нисбатан ёмон ният билан бемани ҳаракатлар қилган учун кеҳиришини сўраган, шунингдек мактуб охирида Тўхтамишхоннинг бундан буён содиқ киши сифатида қолиб, Темурнинг барча буйруқларини сўзсиз бажаришга жазм қилгани ҳақидаги ваъдалари билан яқуланган. Бу мактубдан маълум бўлишича айна пайтда катта жанг қилиш Тўхтамишхон учун натадир ноқудай эканлигини жуда яхши англаб эди.

Амур Темурнинг Тўхтамишхонга қайтарган жавоб хатида, унинг ярамас ишлар қилганини юзига солиб қаттиқ койийди ва Тўхтамишхоннинг Оқ Ўрда, кейинроқ эса Олтин Ўрда тахтини эгаллаш учун олиб борган курашларида унга қандай ёрдамлар кўрсатганини эслатиб ўтади. Шунингдек, Тўхтамишхон қудратли хон бўлиб олгандан сўнг, Темурнинг орқасига ханжар ургани, яъни Амир Темур форс ва Ироқ жангида банд бўлган вақтда Тўхтамишхон Мовароуннахр устига қўшин тортиб келганлиги устида тўхталади. Бинобарин, Тўхтамишхоннинг ваъдаларига бутунлай ишонмаслигини ҳамда ярашиш ҳақидаги таклифни қабул этолмаслигини билдириб, жавоб хатини тугатади.

Дарҳақиқат, Амир Темур Тўхтамишхоннинг найрангини яхши тушунгани сабабли, жанг тараддудини тўхтатмайди ҳамда 1391 йил 22 апрелда 200 минглик қўшин билан Тўхтамишхонга қарши ҳарбий юришни бошлайди. Амир Темур ўз қўшини билан Черемшан дарёсининг ирмоғи Кўндурча дарё қирғоғидаги Кўндурча деган жойда Тўхтамишхон қўшини билан тўқнашади. Жангда Тўхтамишхон батамом тор-мор қилинади. Шарафилдин Али Яздийнинг ибораси билан айтганда «Тўхтамишхоннинг олд томонида Итал (Волга) дарёси, орқа томонида эса ҳалокатли қилич турар эди».

Тўхтамишхоннинг 1391 йилги мағлубияти қанчалик оғир бўлмасин батамом янчилмаган эди. Араб муаллифлари Ал — Мақризий, ал — Асадий ва ал — Айнийларнинг ҳикоя қилишларича 1394 ва 1395 йиллар давомида Тўхтамишхон Миср султони ал — Малик аз — Зоҳир Бернуқ билан яқинлашиб йўлини қилдирган ва уни икки томон учун бир хилда жиддий бўлган Темурга қарши курашда ёрдам беришга ундаган. Шунингдек, 1393 йилдаёқ Тўхтамишхон Литва улуг князи Витовий билан яқинлашиб унинг укаси поляк қироли Ячело билан ҳам битим тузган.

1394 йилда Амир Темур Шекийда (Ҳозирги

3

Озарбайжонда) турган пайтида Тўхтамишхоннинг қўшини Дарбанддан ўтиб, Ширвоннинг шаҳар ва қишлоқларини талайди. Амир Темур Тўхтамишхон билан тўқнашиб муқаррар эканлигини ва уни кечиктиришдан фойда йўқлигини билиб ҳарбий юришга тайёргарлик ҳақида ўз қўшинларига буйруқ берган ҳамда элчилик қонун-қоидаларини яхши билган ақлли ва тажрибали Шамсиддин Олмалиқни Тўхтамишхон ҳузурига элчи қилиб жўнатади. Элчи Тўхтамишхон ҳузурига бориб Темурнинг мактубини унга топширади. Низомиддин Шомийнинг ёзишича Тўхтамишхон ўзининг жавоб мактубида уэр сўраб, ярашишга тайёр эканлигини билдиради. Шарафилдин Али Яздийнинг хабарига кўра, Тўхтамишхон Темур билан ярашмоқчи бўлади бироқ ўз амирларининг қутқиси билан фикри ўзгариб қўпол иборалар билан ёзилган мактубини элчи қўлига топширади. Ана шундан сўнг ҳар икки томонда уруш ҳаракатлари бошланиб кетади.

1395 йилнинг 15 апрелида Терек дарёси водийсида Амир Темур қўшини билан Тўхтамишхон қўшини ўртасида ҳал қилувчи ҳаёт-мамот жанги бошланади. Бу жанг фақат Тўхтамишхоннинг тақдирини ҳал қилиб қўя қолмай, балки бутун Олтин Ўрда тақдирини ҳам ҳал қилди.

Тўхтамишхоннинг қўшини шиддатли ҳужумларга бардош беролмай қоча бошлади. Тўхтамишхоннинг сўнгги қаноти синдирилиб қўшинлари парокандаликка учраб, натижада — бу жанг Тўхтамишхоннинг қочиши билан тугалланади. Амир Темур Тўхтамишхоннинг қароргоҳини босганда, жуда катта бойлик ва хазинани қўлга киритади. Тўхтамишхоннинг тутиб асрга олиш ва қолган қўшинини янчиб ташлаш учун орқасидан сараланган қўшин билан кечаю кундуз қувиб бориб Итал дарёсининг сўл қирғоғига ўтади. Аммо Тўхтамишхонни қўлга туширолмади. Амир Темур Тўхтамишхонни эндиликда сиёсат тахтасидан бутунлай суриб ташлашга аҳд қилиб, Олтин Ўрданинг Днепр томонидаги гарбий улусларига боришга қарор қиладди. Низомиддин Шомий ва Шарафилдин Али Яздийларнинг берган маълумотига қараганда Амир Темур Тўхтамишхонни қувиб бораркан йўлида учраган шаҳар ва қишлоқларни ишғол қиладди. Амир Темур Тўхтамишхонни таъқиб этиш билан баробар, унинг молдй ва маданй ва ҳарбий таъйиқларини йўқ қилишга ҳаракат қилди. Бинобарин Олтин Ўрданинг қон томири бўлмиш йирик марказларидан бири Ҳожи Тархон (Астрахан)ни ўн кун давомида қўлга киритди. Ана шундай қисмат Олтин Ўрданинг собиқ пойтахти Сарой (Сарой Бошу) ҳамда янги пойтахти Сарой Берка бошига ҳам тушади. Шунингдек, Амир Темур Олтин Ўрданинг энг бой ўлкалари — Крим, Шимолий Кавказ ва қўйи Повонжоннинг иқтисодий қудратини батамом пўтурдан кетказди. Бу билан Олтин Ўрданинг барбод бўлишга маҳкум эди.

Амур Темурнинг 1395 йилда Тўхтамишхон устидан қозongan ғалабаси тарихан жуда муҳим аҳамиятга эга эди. Зотан Амир Темур томонидан Тўхтамишхонга берилган сўнгги зарбадан сўнг Олтин Ўрда қайта ўзига келмади ва иккинчи даражали давлатга айланиб қолди. Унинг қўл остида қарийб 170 йилдан буён асоратда ётган халқлар, жумладан рус халқи учун ҳам истикбол йўллари очилди. Бу ҳақда А. Ю. Якубовский шундай деб ёзади: «1395 йилда Темурнинг Тўхтамиш устидан қозongan ғалабаси, Астрахан ва айнйқса Олтин Ўрда пойтахти Сарой Берканинг хароб қилиниши ва ёндирилиб юборилиши фақат Ўрта Осиё ва ўша вақтдаги жануби-шарқий Европа учунгина эмас, балки Русь учун жуда катта аҳамиятга эга бўлди...»

Бобомиз Амир Темурнинг буюклиги шуздаки, тарих унга Марказий Осиёни бирлаштиришдек улкан ва масъулиятли вазифани юклади.

Биз Соҳибқирон ва унинг шукуҳли авлодининг тарихини урганар эканмиз, уларнинг қалбида Ватанга садоқат, эл-юртига раҳнаомлик, аҳкоми шарнатта эътиқод, аҳли илм ва аҳли ҳунарга ихлос каби умуминсоний бурчлар доимо мавжлашиб турганини кураимиз...

Турғун ФАЙЗИЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси
Абу Райхон Беруний номидаги Шарқшунослик
институтининг етакчи илмий ходими.

4

Оз-оз ўтганиб домо бўлур...

ТАЪСИР КУЧИ

Хадиси шарифда: «Ас-сухбату муваассирун», яъни «Сухбат таъсир кучига эга», дейилади. Китоб ҳам киши учун азиз суҳбатдош бўлиб, унинг таъсири одамнинг таъсиридан кам эмас. Муҳаммад Жабаруддиннинг «Жомий ут-тамсил» китобида: «Киши учун китобдан азизроқ ва ёқимлироқ суҳбатдош йўқ» дейилади.

Манбашунос олимларнинг асосий вазифаси ўтмишда ёзилган асарларни тадқиқ қилиш, таржимасини амалга оширишдан иборат. Улар бирорта манба устида йиллаб ишлайдилар ва кечаю-кундуз фақат шу асар ҳақида фикр юритадилар. Асардаги фикрлар, воқеалар, уламолар тарихи, шайхларнинг ибратли ҳаёти тадқиқотиға ўз таъсирини ўтказмай қолмайди. Мен ҳар гал Ҳамидхон Исмоилийнинг ишлаб ўтирадиган хонаси олдидан ўтаётганимда беихтиёр оёғим унинг ҳузурига тортаверади. У ўз умрининг кўп қисmini Алишер Навоийнинг «Насойим ул-муҳаббат» асари тадқиқига бағишлаган.

Хушхалқ одамлар мулоим бўлгй,
Уларга мададкор Худойим бўлгй.

Хулқини ҳар кимки тозалай деса,
Дастир ул-амали «Насойим» бўлгй.

«Насойим ул-Муҳаббат»да ўтмишда яшаган улўғ шайхларнинг ибратли ҳаёти, уларнинг ҳикматли гаплари ўз аксини топган. Ҳамидхон Исмоилийнинг столи устида бу асарнинг дунё китоб хазинасида сақланаётган фотонусхалари, босмалари, Шарқшунослик институтида сақланаётган қўлёзмалари ёйиб қўйилган. Тадқиқотчи уларнинг устига эғилиб, қиёслагани, солиштиргани-солиштирган, фарқларини тўғрилагани-тўғрилагани. Бу қўлёзмаларни аввало тўғри ўқиш олиш керак, сўнг фарқларини кўрсатиб, ягона тахрирга келтириш керак. Ҳамидхон Исмоилий бу асарни ўқийвериш, улардаги шайхларнинг покиза яшаш, ҳалол ёб, ҳалол ичиш, ахлоқли, покдомон инсон бўлиш ҳақидаги фикрлари бутун вужудига уриб кетган эди.

«Насойим»дан насим жонга етади,
Ҳаловати оқиб, қонга етади.

Обихаёт суви ундан ичолсанг,
Бир умрга татир онга етади.

Ҳамидхон Исмоилий битта ибратли жумлага етдим, аввало ўзи завқ олади, ундан бошқаларни баҳраманд қилишга ошқиди. У бу борада эринмайди, вақтини аямайди, сизга бу ҳикматларнинг мағзини қачиб беради. Баъзан у гапирётганда шундай берилиб кетадики, гўё ўша шайхнинг ўзи-га айлиниб қолганга ўхшайди.

Донининг кўнглини кирга ўхшатдим,
Донининг сўзини тирга¹ ўхшатдим.

Ҳамидхон Исмоилий сўзини тинглаб,
Қаршимда ўтирган пирга ўхшатдим.

Тасаввуф бу қалбни тозалаш, энг яхши инсоний фазилатлар билан безаниш, ҳақиқий қомил инсонликка эришишдир. «Насойим» эса шундай улўғ мартабага эришган инсонларнинг ҳаётини ёритиб берувчи улўғ асар. Бу асарни чуқур ўрганган, тағига етган киши тасаввуф нима эканини англаб етади. Ҳамидхон Исмоилий тасаввуф асарларини яхши билган давримизнинг заҳматкаш олимларидан, таъбир жоиз бўлса, пир мурид нималигини англаб, ўзи ҳам мурид бўлиб қолай деган дўстларимиздан биридир. Бир кун у Абдуллоҳ Ансорий ва унинг сўзлари ҳақида ҳаддан ташқари тўлқинланиб сўзлаётган эди, қороз қалам олдидан-да, мана бу тўртқилин ёзиб, олдиға қўйдим:

Хар ким амал қилса омил бўлади,
Илмға юраги ҳомил² бўлади.

Ҳамидхон Исмоилий бир кун келиб,
Эл ичра муридиди қомил бўлади.

Кўнгли оқ, бағри кенг ва олижаноб бу инсон ириб ўрнидан турди ва мени бағрига босди. Ҳа, бу заҳматкаш олим тўфайли яқин вақт ичида ҳалқимиз «Насойим»дан баҳраманд бўлади ва руҳига ундан дармон топади.

Хар ким ўқимабди, залил³ бўлибди,
Рухида нуқсон алил⁴ бўлибди.

Навоийнинг буюк истеъдодиға,
«Насойим» китоби далил бўлибди.

Ҳамидхон Исмоилий тасаввуф борасидаги рисоалари ва мақолалари билан илм аҳллари орасида таниш. Уни яна юксакка кўтарадиган иши «Насойим»нинг табдили ва унинг чуқур илмий тадқиқоти бўлади.

Омон бўлди ҳар ким — мулоим бўлди,
Илму урфон дея чун қоим бўлди.

Навоий барини тутгач Ҳамидхон,
Уни олим қилган «Насойим» бўлди.

Маҳмуд ҲАСАНИЙ

¹ Тир — ўқ.
² Ҳомил — кўтариб юриш.
³ Залил — хор.
⁴ Алил — иллатли.

Меҳнатнинг зийнати

Кўпчиликда касбга меҳр болаликдан ўйғонади. Муҳаммадхон аканинг ишчи болаликдан ҳайдовчиликка тушди. У Мелиқўзи акаси билан бир зум ҳам ажралмай машинани ҳайдаш сир-асрорларини эринмай ўрганарди. Унинг синфни тугатиб ўқишга ҳозирлик қўраётганда ҳарбий комиссариатдан қақриқ қорози келиб қолди. Уни капитан Мўминжонов қабул қилиб, кўнгиллар ҳар турли хунари ўрганишга Тошкентга юборилаётганини айтди. Муҳаммадхон ҳеч иккиланмай ҳайдовчилик касбини танлади. Унинг армияга қақриғини, шоферликка ўқиш учун пойтахтга кетаётганлиги ҳақидаги хабар Қўқоннинг Сочтепа қишлоғида яшан тегизлигида тарқалди. Унга оқ йўл билгани келган тоғаси олдиға ўтказиб насихат қилди:

— Жия, ҳайдовчилик касбига меҳр қўйганин жуда яхши. Бунда катта маъно бор. Биринчидан, муҳаббат билан қилинган ишда бара-

ка бўлади, сифат бўлади. Иккинчидан астойдил меҳнат қилган одам асло кам бўлмайди. Юзимизни ерга қаратмаган.

Йигитлик ғайрати қақмоқдек ёришиб турган Муҳаммадхон Отабеков курсдошларидан одобни, ҳулқи, тиришқоқлиги билан ажралиб турарди. Ҳаш-паш дегунча ўқиш ҳам тугади. Ҳайдовчилик гувоҳномаси билан аскарликка йўл олди. Украина, Қозғистон, Россияда хизмат қилди. Хунари иш берди. У ерларда ҳам машина ҳайдади.

Аскарликдан қайтган йигит Тошкент вокзалида вагондан тушди. Астойдил худо деган экан курсдоши Носиржон Тўхтаевга рўбарў келиб қолди. У ҳозирги «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компаниясида ҳайдовчилик қилаётганини, иши яхшилигини айтиб, Муҳаммадхонни бирга ишлашга таклиф қилди.

Хазонрези кўз эди. Икки ўртоқ эрталаб гаражга қириб келишди. Навбатчи муҳандис Мирфайз ака

ТУРЛИ КАСБ ЭҒАЛАРИ

уларни илиқ кутиб олди. Бир зумда аскарлик кийимини ечмаган Муҳаммадхонни ҳайдовчилар ўраб олишди. Унга ҳар тарафдан саволлар беришар, ўзга юртлардаги аҳвол билан қизиқишарди. Шу куннинг ўзидаёқ аскар йигит ҳамма билан қирқ йиллик қадрдондек бўлди-қолди.

Мана, шу воқеага ҳам 25 йил бўлди. Муҳаммадхон Отабеков шу даврда тоғасининг насихатиға амал қилиб астойдил ишлади. Шу йиллар давомида кўплаб муҳарриру журналистларнинг узогини яқин қилди. Уйли-жойли бўлди, уйланди, учта фарзанд, қўша-қўша набирали бўлди.

«Шогирдсиз одам бамисоли мева-сиз дарахт» дейди машойхлар. Муҳаммадхон ака ўнлаб ёшларга устозлик қилди. Ҳозир уларнинг кўпи бирга ишлашади. Шогирдлар, фарзандлар даврасида бўлиш, улар ардоғида юриш қатта бахт. Оддий ҳайдовчи Муҳаммадхон Отабеков ҳозир «Халқ сўзи» газетаси тахририятида ҳайдовчи. Унинг меҳнатидан, ширин муомаласидан ҳамма шод. «Меҳнатинг — зийнатинг», деганларини шу-да!

Юнус ЗИЁДОВ

Баҳор фаслида кўпинча кишиларда толиқиш, чарчаш, қувватсизлик аломатлари сезиладди. Бундай пайтларда албатта инсон организм учун зарур турли витаминларга бой ошқўқлар, ҳар хил баҳорги салатлардан истеъмол қилиб туриш фойдалидир. Куйида ана шундай салатларни қандай тайёрлаш ҳақида маслаҳат бермоқчимиз.

МАСЛАҲАТЛАР

Кўклам салатлари

Редискали салат. Редисканинг учини оқ, думалоқ, қизил редиска навалари ювилиб, артилгач, майда сомонча қилиб тўғралади. Бунга майда тўғралган укроп, қашни, кўк пивёз, қалампис ва туз солиб, кўк ёки сметана қўшиб аралаштирилади. Бу салатга пишган туҳмунинг саригини тўғраб қўшиб ҳам мумкин.

Сузмали салат. Ошқўқлардан кўк пивёз, укроп, қашни, саримсоқ пивёз, райхон ювилган майда тўғралади ва сузмага солиб яхшилаб эзиб аралаштирилади. Бунга озгина катик ё сут, туз, қизил қалампис, зира қўшиб яна аралаштирилади. Тайёр салат кичик лиқончаларда дастурхонга таом билан бирга тортилади.

ГУЛОРОМ тайёрлаган

САЛОМАТЛИК

Халқимиз соғлиғини ўйлаб

Ўтган кун — 7 апрелда Жаҳон саломатлик кунини нишонланди. Маълумки, 2001 йилда ер юзида рухий саломатликни муҳофаза этиш кўзда тутилган. Тошкент шаҳар Соғлиқни сақлаш бош бошқармасининг бош психиатри Хайрулла Хусанов эв бу йил Жаҳон саломатлик кунини нима учун рухий касалликларга бағишлагани, бундан саломатликни муҳофаза рухий касалликларнинг олдини олиш бўйича қилинаётган ишлар ҳусусида қуйидагиларни сўзлаб берди.

— Рухий саломатлик — инсон саломатлигининг ажралмас қисми ҳисобланиб, бошқалар билан муомала қилишда муҳим ўрин тутди. Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг маълумотларига кўра, ҳозирги кунда 400 миллионга яқин киши рухий ва асаб касалликларига чалинган. У кесалларда, ўсирилларда ва кичик ёшдаги болалар ўртасида ҳам учрайди. Бирорта миллият ва халқ йўқки, бу касалликка чалинмаган бўлсин. 2001 йилда ер юзида рухий саломатликни муҳофаза этишга бағишланиб, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг широри «Беморларни жамиятдан ажратманг, уларга ёрдам беринг» деб номланди.

Далиллар шуни кўрсатмоқдаки, рухий хасталикка чалинган беморлар соғайгач, жамиятга фойда келтириши мумкин, албатта. Бунинг учун шифокор мутахассислар, оилада, беморларнинг яқин атрофидагилар, оммавий ахборот воситалари, руҳшунослар уюмаси, ноҳукумат жамоат ташкилотлари, бир сўз билан айтганда жамиятнинг ёрдами ва тушунтириши зарурдир.

Республика Соғлиқни сақлаш вазирининг кўрсатмасига мувофиқ диспансер қоидадаги кундузги шифоналар қўйилди. Умумий йўналишда касалхоналарда 2 та рухий соғлиқ бўлимлар ташкил этилди. Қадрлар тайёрланишига қараб оилавий поликленикаларда рухий даволаш хоналари очилмоқда. «Ишонч телефон»лари ва тизим пайдар-пайда руҳий шифокорлар фаолият кўрсатмоқда.

«Соғлом авлод» давлат дастурига мувофиқ болаларни профилактик куридан ўтказиш ишлари амалга оширилмоқда. Шунини айтиш мумкинки, амалга оширилаётган тадбирлар беморларни оила ва жамиятдан ажратмаган ҳолда унга руҳий ёрдамнинг илғор усуллари қўрсатишни тадбиқ этишга йўналтирилган. Бирок бу борадаги тўб ўзгариш Олий Мажлис томонидан 2000 йилнинг август ойида қабул қилинган Ўзбекистон Республикасининг «Руҳий ёрдам тўғрисида»ги Қонуни ҳисобланади. Унда демократия ва инсонпарварлик нуқтаи назаридан қараганда жамиятимизнинг руҳий касалларга муносабати акс этган. Қонуннинг 7-моддасида айтилишича, руҳий бузилишларга чалинган шахслар Ўзбекистон Республикаси Конституциясида кўзда тутилган фуқароларнинг барча ҳуқуқ ва эркинликларига эга бўлади.

Суҳбатдош
Дилором ИКРОМОВА

Болалар сўзлаганда

— Биласизми, ойхон, бугун ўқитувчининг саволига ҳеч қанча жавоб бера олмади. — Қанақа савол экан? — У «Деразани ким синдириди?» деб сўради.

Азиз тиш докторидан қайтиб келгач онаси сўради: — Тишинг ҳали ҳам оғриятими? — Билмадим. Доктор уни олиб қолди.

— Қизим, олмадан сингингга ҳам бердинг-ми? — Ҳа, бердим. Унга яхшисини бердим. — Қандай яхшисини? — Мен унга уругини бердим. Экиб қўйса ҳадемай дармак бўлади ва жуда кўп олма қилади.

Азиза МУҲАМЕДОВА тайёрлади.

Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт

«Олимпиада умидлари — 2001»: шаҳар босқичи бошланди

Барчамиз республикамиз мустақиллигининг ўн йиллигини нишонлашдек қутлуғ кунлар арафасида турибмиз. Ва ҳозирда қорхона, ташкилот, муассасалар ушбу муҳаббат кунини меҳнатдаги зафарлари билан, спортчилар ўз ажойиб ғалабалари билан, хуллас барчага шоду хушроқлик ва ўзини хос ютуқлар билан қутли олишга ҳаракат қилмоқда.

Хабар берилганидек, ўтган шанба кунини байрамона руҳ ҳукм сурган Марказий Харбий Спорт клуби стадионида очилган шахримиздаги умумтаълим мактаблари ўқувчиларининг «Олимпиада умидлари-2001» спорт уйинлари финал босқичи қатнашчилари ҳам ушбу спортмайдондаги ютуқларини мустақиллигининг қутлуғ тўғрисида бағишлаган аҳд қилдилар.

...Стадионда шахримиз барча туманларнинг иккита саралаш мусобақаларидан ўтиб пойтахт финал босқичига чиққан спортчи-ўқувчилар чиройли спорт кийимларида саф тортиб туришибди. Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари Эркин Эризаев ва пойтахт Халқ таълими бош бошқармасининг бошлиғи, ташкилий қўмита раиси Исроил Зокировлар саралаш босқичи жойларда юқори савияда ўтганини таъкидлаш ҳамма ёш спортчиларни катта спорт байрами билан самимий қутлашиб, келгусида республика терма жамоалари таркибидан ўрин олиб юртимиз шарафини халқаро мусобақаларда муносиб ҳимоя қилишларига ишонч билдирдилар.

Туманларнинг энг муносиб қатнашчилари мусобақа байроғини кўтаргач, ёш қаратқон, таъкидончи, гимнастикчи, босқичи, кикбоксинг усталари-нинг кўргазмали чиқишларидан сўнг енгил атлетика босқичи билан финал мусобақалари ҳам бошланди.

Фурсатдан фойдаланиб биз Чилонзор тумани Халқ таълими бўлимининг спорт бўйича назоратчиси Рашид Ибрагимовдан туман ўқувчиларининг беллашувларга қандай тайёрлик кўришгани тўғрисида сўзлаб беришни илтимос қилдик.

— Шаҳар мусобақаларининг финал босқичида туманимизда баскетболга ихтисослашган 182-мактабдан ўсириллар ва кизлар, кўп түли чуқур ўргатилган 183-мактабдан ўсириллар ва кизлар, худди шу тартибда 181-мактаб волейболчилари, 200-мактаб футболчилари, 178-мактаб шахматчилари, 163-мактабдан стол теннис усталари, 101-мактабдан эса енгил атлетикани севувчи ўқувчилар қатнашмоқда. Ҳамма мактаблар бир неча ой давомида ўз спорт иншоотлари негизида мусобақага қизин тайёрларлик қурди. Биз мусобақаларда туманимиз шарафини 16 ёшгача ўсириллар ўртасида Особ ўйинларининг қилиб бўлиш Тимур Гареев, ақинда Хиндистонда бўлиб ўтган халқаро турнирда бўлиб чиққан 182-мактаб баскетболчилари ҳимоя қилишга тайин билан фахрланамиз. Уйлашимизки, баскетбол ва шахмат бўйича ёш ўқувчи-спортчиларимиз мусобақа қилишга даъвогарлик қилишади. Ўқувчиларга спорт кийимлари олиб берган, муқофотлар таъбирлаган туман ҳокимлиги ва спорт қўмитасидан беҳад миннатдорим.

Дарҳақиқат, «Олимпиада умидлари-2001» мусобақаларида шахримиздаги жами 80 та мактабдан 1389 нафар энг кучли, улдузбурон, спортни чин дилдан севувчи ўқувчилар қатнашаётганлигини таъкидлаб ўтиш жоиз. Улар орасида 44 нафар спорт усталари, 218 нафар спорт усталлиғига номзодлар бўлиб, қатнашчиларнинг

билан тиш ва томоқ оғриганидан чайқаш, баргини майдалаб узум сиркасига қўшиб сўғалган кетказиш мумкин. Қоқиғул баргидан олдинган ширка қўқоғул, дармонсизлик ва кўқрак қафаси касалликларини даволашда ёрдам беради. Замонавий тиббидеда қоқиғулдан олинадиган препаратлар бир қатор хасталикларни даволашда, чунончи илдиридан олинадиган ёки кукунин иштатча очувчи, овқатни яхши ҳазм эттирувчи, ўт ҳайдовчи дори сифатида, анацидлик гастритнинг даволаш учун тасияс этилади. Уй

шаронтида қоқиғул ўсимлигини давлала тайёрлаш учун оғзи ёпиладиган идишга бир стакан қайноқ сув солинади, унинг устига ўсимлигининг майдаланган ер устки қисминдан ёки илдиридан 1 чой қоқиғул солиниб 1 соат давомида давлалади. У докдан сузилиб, қунига 3-4 маҳал овқатланшдан ярим соат олдин чорак стакандин ичилади.

Экземани даволаш учун эса қоқиғул ҳамда қариқиз ўсимлигининг майдаланган илдирилари билан бир қоқиғул олиб, бир кеча давлала қўйилади, эрталаб уни 10 дақиқа давомида қайнатиб, сўнг 20 дақиқа давлала қўйилади. Мазкур қайнатмадан қунига 5 маҳал ярим стакандин ички тасияс этилади.

Қоқиғул илдиригининг қуқунини билан асл асал аралаштириб суртма тайёрланса ҳам гушга даво бўлади. Суртма бадандан илдиқ ҳолдаги сут билан ювилиши лозим.

Маннон НАБИЕВ

БАҲОРИЙ НЕЪМАТЛАР

Қоқиғул

Аввалбаҳорда эндигина майсалар мажх ура бошлаганда, диёримизнинг қарийб барча минтақаларида қоқиғуллар (баъзан уни момоқаймоқ, қоқи, қоқиғул, руслар одуванчик деб аташади) мурғак барглари билан ёзадилар. Қоқиғул ўзининг шифобахш хислатлари билан ажралиб туради.

Қоқиғул халқ табибати амалиётида кенг қўламда ишлатилади. Жумладан уни овқат ҳазм қилиш аъзоларининг фаолиятини тезлатувчи восита сифатида, илдири ва барглари билан тайёрланган давлалам буйрак касаллигини даволашда, сурғи дори ҳамда сафро, пешоб ҳайдовчи бездор омил сифатида ишлатилади. Булардан ташқари қоқиғул илдиридан тайёрланган давлалам жигар шамоллашда нафли ҳисобланади. Шунингдек, у баъосилни даволашда ҳам тасияс этилади. Бундай давлалам

шаронтида қоқиғул ўсимлигини давлала тайёрлаш учун оғзи ёпиладиган идишга бир стакан қайноқ сув солинади, унинг устига ўсимлигининг майдаланган ер устки қисминдан ёки илдиридан 1 чой қоқиғул солиниб 1 соат давомида давлалади. У докдан сузилиб, қунига 3-4 маҳал овқатланшдан ярим соат олдин чорак стакандин ичилади.

Экземани даволаш учун эса қоқиғул ҳамда қариқиз ўсимлигининг майдаланган илдирилари билан бир қоқиғул олиб, бир кеча давлала қўйилади, эрталаб уни 10 дақиқа давомида қайнатиб, сўнг 20 дақиқа давлала қўйилади. Мазкур қайнатмадан қунига 5 маҳал ярим стакандин ички тасияс этилади.

Қоқиғул илдиригининг қуқунини билан асл асал аралаштириб суртма тайёрланса ҳам гушга даво бўлади. Суртма бадандан илдиқ ҳолдаги сут билан ювилиши лозим.

Маннон НАБИЕВ

ФУТБОЛ ЯНГИЛИКЛАРИ

Фахрийларимиз ғалабаси

Ўзбекистон Фахрийлар терма жамоасининг Бирлашган Араб Амирликларига халқаро турнирда иштирок этиш учун жўнаб кетишгани ҳақида аввал хабар қилган эдик. Яқинда Фахрийларимиз сафардан қайтиб келишди. Маълум бўлишича айни кунларда БААда чемпионат ўйинлари қизиган паллага кирганлиги сабабли Ўзбекистонлик фахрий футболчилар фақатгина Эроннинг «Тегеран клуб» номли хаваскорлар жамоаси билан ўртоқлик учрашуви ўтказишган ва 1:0 ҳисобида ғалаба қозонишган. Эронликлар дарвозасига тўғри 69-дақиқада Сергей Ковшов йўлаган.

Фахрийлар терма жамоамизга сафари давомида футбол фидойиси, аслида Москва шахрида тадбиркорлик билан шуғулланган Гелий Согонов ҳомилик қилган. Эндиликда унинг сазай-ҳаракатлари билан терма жамоамиз июнь ойида Москвага боради ва таниқли жамоалар билан майдонга тушади.

Хабарингиз борми?

Ўзбек футболининг тараққий этишида нафақат футболчилар, балки ҳакамларнинг ҳам муносиб ҳиссаси бўлиши лозим. Чўнки майдонда адолат билан ўйинни бошқарган ҳакамнинг ҳукми футболчиларнинг ҳам, ишчиболларнинг ҳам норозилигига сабаб бўлмайди. Аксинча учрашувнинг чиройли ўтишига ёрдам беради. Ўзбекистон футбол федерацияси бу йилги мавсумнинг олий лигасини бошқарувчи бош ҳакамга ва назоратчи ҳакамлар рўйхатини эълон қилгани ҳаммага маълум. Яқинда биринчи лига мусобақаларини бошқариб боровчи бош ҳакамлар ва назоратчи ҳакамлар рўйхати 18 та бош ҳакам (захирада 3 та) бошқаради. Назоратчи ҳакамлар эса 21 кишидан иборат. Дарвоқе, биринчи лиганинг бош ҳакамларига олий лига ўқувчиларида қанот ҳаками сифатида иштирок этишларига руҳсат берилади. Яна энг қувончли томони шуки, номзодлари кўрсатилган бош ҳакамларнинг аксариятини ёшлар ташкил этиди.

Ўқув-семинар ташкил этилди

Юртимизда болалар футболни ривожлантириш долзарб масала бўлиб турибди. Шу боис ҳам Ўзбекистон футбол федерацияси ташаббуси билан пойтахтимиздаги МХСК ва «Чилонзор» ўйингоҳларида Осий футбол конфедерацияси мутахассиси, Малайзия фуқароси Карл Калитомо раҳбарлигида Тошкент шаҳар ва бошқа вилоятлар футбол мактаб-интернатларида фаолият олиб бораётган 24 нафар мураббийлар иштирокидаги ўқув семинарлар ўтказилди.

Аёллар ҳакамлик қилишади

Ҳозирги пайтда аёллар қатнашмаган бирорта спорт тури қолмади. Юртимизда футболчи аёллар жамоалари фаолият кўрсатаётгани ҳаммага маълум. Яқинда Ўзбекистон футбол федерацияси раҳбарияти ФИФА ҳакамлари рўйхатига 3 нафар аёллар номзодини киритди. Эндиликда халқаро майдонларда Ўзбекистон номидан Иране Балътадан, Ирина Қўчили ва Карима Йўлдошевлар ҳакам сифатида фаолият кўрсатишади.

Шу боис ҳам Ўзбекистон футбол федерацияси ҳакамлар қўмитаси ўзининг навбатдаги йилгилишда ушбу ҳакамларни биринчи лига ўйинларига жалб этишни сўраб Тошкент шаҳар спорт қўмитасига ва футбол федерациясига мурожаат қилди.

Анвар ҒАНИЕВ

«ТОШИССИҚУВВАТИ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ ШУНИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ:

Шаҳар иссиқлик таъминоти тизимини 2001-2002 йилги иситиш мавсумига тайёрлаш муносабати билан шу йилнинг 11 апрелида Пушқин — Пишпек, Пушкин — Салор, Кори-Нийекин, Измайлов, Эргашев, Тимирязев, Оққўргон (Ново-Московская) кўчалари, Ҳамид Олимжон майдонида истеъмолчиларга иссиқ сув таъминоти узиб қўйилган ҳолда 1-иссиқлик маркази иссиқлик тармоқларининг профилактик синовлари ўтказилди.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»

Сизнинг рекламаларингизни, хусусан эълонлар ва хус